

ÅRSMELDING 2016

Det grønne skiftet

I et år hvor Remiks blir stadig mer utfordret på pris versus miljø, velger administrerende direktør Bård Jørgensen å bli enda tydeligere på sine visjoner – og holde fokuset på det grønne skiftet.

Miljøbevisst – Nyskapende – Pålitelig og Tilgjengelig. Kjerneverdier skal være noe å strekke seg etter hver eneste dag. Også på dager hvor Paris-avtalen kanselleres av den amerikanske presidenten, eller på dager hvor kunder velger å bytte til avfalls-løsninger hvor de slipper å sortere.

– 2016 har gått inn i historien som et krevende år. Remiks utfordres stadig i et marked hvor ikke alle tar like mye hensyn til miljøspørsmål. Selv om man etter hvert skulle tro at miljøansvar og -bevissthet er kommet tydeligere inn på alle nivå i samfunnet, så er det dessverre fortsatt bunnlinja som teller for veldig mange. Miljø taper derfor mot pris, helt i strid med den utviklingen vi ønsker, sier Jørgensen.

Remiks ønsker å fremheve miljøspørsmålet i alt konsernet og datterselskapene gjør, og har en holdning og miljøprofil som koster.

– Det er en kostnad vi skal ta med glede, men miljø burde vært inkludert i prismekanismen. Med dagens miljø- og klimautfordringer burde det ikke være mulig å ta snarveier på bekostning av miljø, kun for å spare litt penger.

OVERSKUDD PÅ MILJØETS PREMISER

Tross at det er mindre enn forventet, produserer konsernet totalt sett overskudd. Direktøren er sikker på at det samfunnsansvaret og den grønne langsiktigheten selskapet alltid har stått for, vil øke i verdi for selskapet på sikt.

– Vi kommer til å fortsette å ligge helt i forkant av kravene som etter hvert kommer. Ikke for å tilfredsstille EU eller andre lovgivere, men fordi det gagnar oss, deg og meg i vårt lokale miljø, sier Bård Jørgensen.

Han har vært øverste ansvarlig for renovasjonsområdet i Tromsø i 20 år nå,

de siste 10 år som direktør i Remiks. I alle disse årene har han jobbet for at samfunnet skal utvikles mer i tråd med naturens tålegrenser, ved at alle ressurser som kan brukes flere ganger samles inn og blir brukt på nytt. Det er for eksempel nå nesten 20 år siden Remiks sluttet å bruke deponi for å kvitte seg med restavfall fra husholdningene.

– Oppgaven med å påvirke våre kunder og samfunnet til å ta mer miljøansvar har vi har pålagt oss selv. Et selskap i en slik bransje, og med et slikt eierskap som vårt, skal ha en slik profil. Vi skal ta ansvar. Selvsagt skal vi drive med overskudd, men for oss er tjenesten og tjenestens karakter viktigere enn fortjenesten.

TIDA JOBBER FOR MILJØET

Jørgensen er tryggere nå enn noen gang på at tida jobber for Remiks og for alle andre som er opptatt av miljøet.

– Alle vesentlige politiske signaler viser vilje til større bruk av virkemidler for å oppnå større miljøeffekt. At det skal stilles større krav i alle ledd, spesielt til næringslivet som kan bli pålagt å sortere sitt avfall i betydelig større grad enn hva tilfellet er i dag. Blant forbrukere flest, spesielt de

Vi kommer til å fortsette å ligge helt i forkant av kravene som etter hvert kommer. Ikke for å tilfredsstille EU eller andre lovgivere, men fordi det gagnar oss, deg og meg i vårt lokale miljø.

Bård Jørgensen

Administrerende direktør Bård Jørgensen lover at Remiks på pris.

unge, blir flere bevisst på redesign, på matsvinn og på andre ressursbesparende tiltak. Og vi trenger ikke noen PR-kampanje for å oppnå slikt engasjement. Dyretragediene som driver i land er dokumentasjon på den desperate situasjonen.

Han sikter til den sjeldne hvalen som strandet på Sotra i vinter, fordi den var syk. Hvalen sultet trolig i hjel fordi den hadde magesekken full av plastposer og andre plastfibre.

GJØR SOM PLANLAGT

Gjennom årene som aksjeselskap har Remiks målrettet rundet milepæl etter milepæl, og målbevisst innfridd sin strategi. Steg for steg.

I hovedsak dreier det seg om å lede an for å opprette bedre regionalt samarbeid, og sørge for at ressursene viderefordelles i landsdelen.

– Kvitebjørn Varme er en milepæl. Her varmer nå lokalt restavfall opp stadig nye

Vi har økt samarbeidet med universitetet for å rekruttere og stimulere til fordypning i fag og spørsmål som er relevante for oss. Det er blant de tingene akkurat nå som det er viktig for oss å jobbe videre med.

Bård Jørgensen

på stadig færre hender. Den frykten har han ikke lenger.

– Via det regionale samarbeidet vi nå har etablert, er vi mer konsolidert i nord enn noen gang før, og godt rustet til å møte konkurransen. Vi sa Remiks skulle ta en ledende rolle i dette arbeidet. Jeg føler vi har tatt den nå.

Jørgensen har flere spennende innovasjonskonsepter på skrivebordet sitt.

– Å ha innovasjonskraft betinger bruk av ressurser. Min største bekymring er likevel tilgang på kompetent arbeidskraft. Vi har økt samarbeidet med universitetet for å rekruttere og stimulere til fordypning i fag og spørsmål som er relevante for oss. Det er blant de tingene akkurat nå som det er viktig for oss å jobbe videre med, sier administrerende direktør Bård Jørgensen i Remiks Miljøpark.

ks skal fortsette å jobbe for det grønne skiftet, selv om miljøtanken utfordres av de som kun tenker

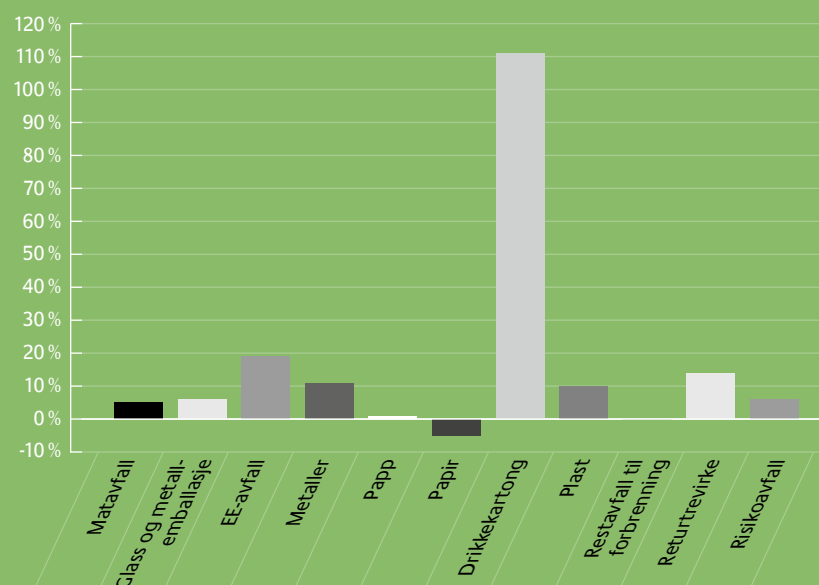
bydeler i Tromsø. Alta Fjernvarme er et spennende samarbeidsprosjekt som gjør at regionen endelig kan ta hånd om returtrevirke i egen regi. Oppmalt trevirke skal gi varme til Nordlyskatedralen i Alta, en rekke offentlige bygninger og private forretningsbygg samt noen boligområder. I tillegg har vi spennende planer for å ta hånd om og utnytte verdien i all plast. Stadig flere råvarer utnyttes lokalt. Det er grunn til å være stolt av det vi har oppnådd i 2016, sier direktøren.

STIMULERE TIL ØKT KOMPETANSE

– Ikke minst er det viktig å utvikle regionalt samarbeid på tvers av eierstrukturer, selskapstyper og fylkesgrenser. Volum og logistikk er to store, viktige elementer å samles om. Vi har mellom 50.000 og 60.000 tonn avfall på vandring hvert år, bare i vår region.

For noen år siden var Jørgensen bekymret. Han fryktet de internasjonale konsesjonene, i en bransje som ble konsolidert

Prosentvis økning/minskning avfallsmengde i 2016 av utvalgte avfallstyper totalt

Overtok flisanlegget i Alta

Et perfekt samliv er i emning mellom Remiks i Tromsø og partnere i Nord-Troms og Finnmark. Sammen revitaliserer de nå fjernvarmeanlegget i Alta.

Etter at det private selskapet som drev fjernvarmeanlegget hadde fått problemer med driften, har fire offentlige selskap gått sammen for å overta anlegget gjennom selskapet Alta fjernvarme AS. Remiks har sikret seg 55 prosent av aksjene i anlegget, mens Vefas, Finnmark miljøtjeneste (Fimil) og Avfallsservice deler på resten.

– Det er nesten så jeg får lyst å invitere kommunalministeren på besøk, for dette er hvordan kommunalt samarbeid bør fungere i praksis, smiler administrerende direktør Bård Jørgensen i Remiks Miljøpark, om prosjektet der 18 nordnorske kommuner samarbeider om å gjøre trevirke til fjernvarme.

LØSER FELLES UTFORDRING

– Rivningstrevirke er noe vi alle sliter med å bli kvitt. Svenskene, som til nå har tatt imot dette avfallet, oversvømmes av brensel og prisene har blitt deretter. Det å kvitte seg med treflis er rett og slett veldig dyrt. Vi var derfor ute etter en bedre løsning på et problem som var felles for alle selskapene, sier Jørgensen.

Samtidig er det å involvere seg andre steder i Nord-Norge helt i tråd med Remiks sin langsiktige målsetting og strategi.

Problemet i Alta var at de kun hadde konsesjon til å brenne rent trevirke, det vil si skogsflis. Her hadde de problemer med å få tak i nok brensel og kapasiteten på anlegget gjorde at det heller ikke ble drevet effektivt nok. De sto i en negativ

spiral med for lite brensel og kapasitetsutnyttelse i anlegget, hvilket i tillegg genererte mye røyk til sjanse for innbyggerne i Alta.

NY KONSESJON

Alta fjernvarme AS oppgraderer nå anlegget, setter inn rensing og har søkt Fylkesmannen om ny konsesjon slik at vanlig trevirke, som rivningstrevirke, kan gå i ovnen. Dette sikrer anlegget jevn tilførsel av brensel. Dermed vil ikke anlegget ha problemer med å levere på kontraktene i det eksisterende fjernvarmenettet.

Fjernvarmesatsingen i Alta startet i 2011. Siden anlegget i Alta har slitt mye, er de nye eierne opptatt av å raskt bevise at de er til å stole på.

– Dette er et anlegg med gode forutsetninger. Kundene er for det meste offentlig virksomhet, med Alta kommune som den absolutt største. Den nye Nordlyskatedralen er blant bygningene som kan motta fjernvarme, når anlegget blir til å stole på, sier Jørgensen.

FORVENTNINGER

– Alta har bokstavelig talt brent seg litt på fjernvarme. Vi har hatt store og omfattende problemer med det gamle anlegget. At Remiks med sine partnere har kommet inn, er med på å redde Altas satsing på fjernvarme, bekrefter rådmannen i Alta, Bjørn-Atle Hansen.

Selve overtakelsen av anlegget tok noe

tid da de tidligere eierne ikke ville godta budet på anlegget som Alta fjernvarme AS kom med. Det hele endte til slutt med tvangssalg, og at retten fastsatte prisen.

– Vi startet denne prosessen i 2016, men anlegget trenger oppgradering. Vi har planer for flere millioner kroner for å få anlegget på det nivået vi mener det må ha. Vi er opptatt av å oppnå goodwill lokalt for planene våre og har hatt mange møter i Alta med alt fra formannskap til involverte naboer og kunder, forklarer Jørgensen.

Nå gjenstår det for Remiks å bevise at det nye anlegget er verdt tilliten de har fått.

RESTAVFALL I RETUR

Remiks ønsker en avtale om å ta med seg restavfall fra Vest-Finnmark tilbake på bilene som frakter treflis mellom Tromsø og Alta. Slik kan Kvitebjørn Varmer sikres mer brensel til sin ovn i Tromsø.

– Hvorfor ikke brenne restavfallet i Alta og treflisen i Tromsø?

– Det handler om type ovn og renseteknologien som kreves for å brenne restavfall. I teorien kan vi brenne treflis i ovnen i Tromsø, men da til en høyere pris enn det vi må betale for å bli kvitt treflis i en ovn med lavere rensesgrad, forklarer Jørgensen.

I stedet for at samtlige avfallsselskap i regionen kjører sitt avfall enkeltvis til Sverige, utnytter og utvikler Remiks og deres partnere hverandres anlegg, slik at det skapes balanse i transporten. Målet er at ingen biler skal gå tomme i noen retning mellom anleggene, hvilket er en stor miljømessig gevinst.

At Remiks med sine partnere har kommet inn, er med på å redde Altas satsing på fjernvarme

Bjørn-Atle Hansen, rådmann i Alta.

Slik ser fjernvarmeanlegget i Alta ut.

FAKTA

ALTA FJERNVARME AS

Remiks (Tromsø og Karlsøy), Vefas (Alta, Kautokeino, Hasvik og Loppa), Fimil (Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Karasjok, Lebesby og Gamvik), Avfallsservice (Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen).

Nordlyskatedralen i Alta får fjernvarme.

Kroken skole valgte «Miljø og ren sjø» som tema i oktober 2016. Hele skolen deltok (220 elever) og lagde alt fra holdningskampanjer for å holde havet fritt for plast, til produkter basert på avfall. Vinner av uka ble teamet «Skrimmel Skrammel EB» som dro til barnehager i nærområdet og underviste om forsøpling i havet. Denne gruppa deltok også på Fylkesmessa 2017 og vant Remiksprisen samt prisen for Beste utstilling.

Viktige innspill fra de unge

Ungt Entreprenørskap Troms jobber sammen med Remiks for å lære barn og unge å finne løsninger der andre ser problemer. Over 80 elevbedrifter i Troms hadde i 2016 miljø som en del av sin forretningsidé.

Remiks har samarbeidet med Ungt Entreprenørskap (UE) i Troms siden 2015, og innsatsen for å engasjere ungdom kom ekstra godt til uttrykk under miljøuka «Grønne spor» som Remiks arrangerte i forbindelse med Avfallskonferansen i Tromsø i juni 2016: Elevene på 9. trinn fra Tromstun skole lagde «Dalen Upcycling» markert i sentrum. Alle produkter og tjenester var basert på avfall, og alt de fikk inn av inntekt på gikk til Røde Kors sitt prosjekt «Vann for livet».

HAV, SJØMAT OG MILJØ

Ungt Entreprenørskap har gjort hav, havbruk, sjømat og miljø i utvidet forstand til hovedtema over hele Troms, og tematikken benyttes på alle nivå i utdanningen. Elevene får bryne seg på ulike problemstillinger fra det involverte næringsliv gjennom Innovasjonscamper, opprettelse av Elev- og Ungdomsbedrifter, samt i grunn-skoleprogram, som for eksempel SMART Remiks.

– SMART REMIKS inspirerer lysten til å utforske, tenke fritt og være løsningsorienterte gjennom kreative prosesser og samarbeid. Gjennom undervisningsopplegget skal elevene avdekke behov, utvikle ideer og realisere løsninger andre kan nyttig-

gjøre. Dette forutsetter et tankesett som i korthet handler om å se løsninger der andre ser problemer, forklarer Anne Grete Johansen, daglig leder i UE Troms.

SMART REMIKS

– I de aller fleste tilfellene består ikke nye ideer av annet enn gamle ideer satt sammen på en ny måte. Det avgjørende er å lære seg å se slike muligheter. Ved å jobbe med SMART Remiks vil elevene få kunnskap og ferdigheter som kan knyttes direkte til kompetansemål i flere fag, forklarer hun.

Undervisningen er spesielt tilrettelagt for 5. – 7. trinn, men kan også brukes på lavere trinn med noen tilpasninger. SMART går i fem faser hvor elevene gjør en rekke øvelser som stimulerer deres evner og vilje til å jobbe i kreative team. Tema for SMART Remiks er miljø, avfall, sortering og redesign. UE anbefaler å sette av minimum fem timer til prosjektet. Besøk hos Remiks kommer i tillegg.

I fjor deltok 17.528 elever, lærere og næringsaktører i Troms i ulike samarbeid med Ungt Entreprenørskap. Det er en økning på 27 prosent fra 2015.

– Vi ser alle avtalene i Troms i sammenheng. Det betyr at sjømat og hav-

bruk har stort fokus, og dette gjenspeiles også i samarbeidet med Remiks, forteller Johansen.

VIKTIG SAMARBEID

– Vi har gjennom det siste året erfart hvor riktig og viktig det er å samarbeide med eksterne partnere for å øke fokuset rundt miljø, samtidig som vi som bedrift har store fordeler av å bli enda bedre kjent i skolene i Tromsø og Karlsøy, sier Bård Jørgensen, administrerende direktør i Remiks Miljøpark. Han blir svært inspirert over å se hva den oppvoksende slekt ser av miljøutfordringer, og ikke minst alle forslagene de har for å løse dem.

Han viser også til internship-ordningen og praksisplasser i samarbeid med Universitetet i Tromsø som også tilfører og sprer ny kompetanse og ideer. Jørgensen trekker spesielt fram Torgrim Endresen som har hatt internship på Remiks, og i løpet av den perioden utvikle et nytt undervisningsopphold til bruk for Remiks når de har skoleklasser på besøk. Endresen var i sluttfasen av et masterstudium, hadde allerede lærerutdanning og erfaring med utvikling av diverse pedagogiske opplegg i formidlingsøyemed.

Her ser barnehageunger på søppelbilen mens den tømmer søplet.

700 på besøk i 2016

Hvert år kommer det besøk til vårt anlegg. I 2016 var det innom over 700 besøkende. Det gir et gjennomsnitt på to besøk hver eneste uke gjennom hele året. Hvem er det så som besøker Remiks? Det er for eksempel barnehager, skoler, videregående skoler, voksenopplæring, høyskoler og universitet. Dessuten delegasjoner av politikere eller bransjefolk fra andre deler av landet og utlandet. I tillegg til de som var innom oss holdt vi eksterne foredrag for ca 800 skoleelever og organisasjoner. Totalt utgjør antallet mennesker vi har hatt kontakt med faktisk to prosent av Tromsø befolkning!

Venture Cup og Lederjakta

Studentorganisasjonen Startuit, fra Norges arktiske universitet i Tromsø, har to arrangementer rettet inn mot potensielle lederkandidater. Her har Remiks valgt å være med i jury og i å lage caser som kandidatene må bryne seg på.

«Lederjakten» er en konkurranse for absolutt alle lederspirer på campus uansett studie eller tidligere erfaring. Det er en dag fylt med interessante caser, utarbeidet av ledende bedrifter i Tromsø, for å teste hvor god DU er til å jobbe i og lede et team! Venture Cup er en av verdens største forretningsplan-konkurranser for studenter, og har som formål å støtte morgendagens entreprenører og å legge til rette for etablering av nye virksomheter.

Daglig leder Remiks Husholdning Atle Wasmuth Robertsen (t.v.) i juryen.

Internship – Torgrim lagde et undervisningsopplegg for 4. klassetrinn

Torgrim Endresen

I samarbeid med universitetet, så inviterte vi studenter til å søke på Internship her hos oss. Det er en slags utvidet sommerjobb, der en student bruker sin kompetanse i prosjekter i en bedrift eller organisasjon. Vi var så heldig å få tak i Torgrim Endresen, som var i sluttfasen av et masterstudium. Han hadde allerede lærerutdanning og erfaring med utvikling av diverse pedagogiske opplegg i omvisningsøyemed. Gjennom noen uker lagde han et fiktst ferdig opplegg, som ble presentert for Remiks og representanter for universitetet. Dette ga mersmak og gir på mange måter gevinst både for studenten og bedriften.

Studenter vises rundt på anlegget hos Remiks.

Adm. direktør Bård Jørgensen svarte på spørsmål folk lurte på under Boligmessa.

Boligmessa – suksess som vanlig

For tredje året deltok vi på Boligmessa i Tromsø. Over 8.000 mennesker besøkte den og det var til tider lange køer foran vår stand. Dette året hadde vi med Bruktbutikken, som drives av Tromsprodukt. Det var bankers og det ble promotert og solgt varer over en lav sko. Remiks fikk mange spørsmål og gode diskusjoner, og på den måten direkte kontakt med befolkningen. Mye skryt fikk vi også, og vi delte ut en mengde kildebokser, reflekser, nett og optiske avfallsposer. I 2017 stiller vi opp igjen.

Studexpo – for nye studenter

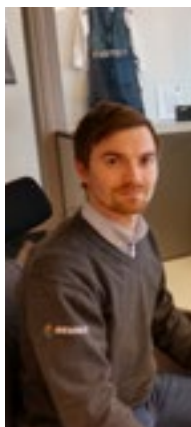
Nysgjerrige studenter på stand til Remiks.

Remiks har gjennom flere år deltatt på universitetet sin Studexpo. Her får nye studenter stifte bekjentskap med hva som rører seg på universitetet av organisasjoner og tilbud ut over selve studiet. Her har vi fått innpass og kan på en god måte introdusere nye studenter på hvordan vi tar vare på vårt avfall her hos oss, og forklare dem hvordan de sorterer sitt avfall optisk.

Her viser Remiks bruk av kildebokser.

Praksisplass – Erling fordypet seg etter opphold på Remiks

Erling Larsen Dahl.

Et annet av samarbeidene vi har med universitetet er praksisplass hos oss. Dette var også første gangen vi testet dette ut. Erling Larsen Dahl var studenten som fikk et semesters opphold hos oss. Han studerer samfunnsplanlegging og ville gjerne fordype seg inn noe innenfor avfall og miljø. Gjennom et semester fikk han føling med hvordan Remiks driver sin virksomhet. Et vellykket opphold, som resulterte i en rapport. Resultatet ble at han nå skal studere videre på Sirkulær økonomi.

Erling på stand på Universitetet i Tromsø.

Hjelp oss å øke sorteringsgraden!

Minst halvparten av det du i dag kaster i restavfallsposen kan du sikkert resirkulere. Morten Bangås og Remiks Husholdning har som mål å gjøre befolkningen i Tromsø og Karlsøy enda flinkere til å sortere.

Allerede er de aller fleste av oss veldig flinke. I gjennomsnitt klarer vi allerede å sortere ut 30 prosent av alt det vi kaster til gjenvinning. Men tidligere plukkanalyser viser at det fortsatt er store mengder med plast, mat, kartong, papir, metall og glass i restavfallet. Vi kan altså bli enda flinkere.

Fra og med 2025 er EUs foreslåtte krav til sorteringsgrad 60 prosent, og fra 2030 skal den være på 65 prosent. Dette kravet fordrer både at hver og en av oss blir mer bevisste på å gjøre avfall til ny ressurs, og at renovasjonsbransjen fortsetter å være innovativ for å klare å hente maksimalt med råvarer ut fra avfallet som samles inn.

FRA SØPPELFYLLING TIL RÅVARELEVERANDØR

Klima- og miljødepartementet har bedt Miljødirektoratet vurdere virkemidler for å øke graden av utsortert biologisk avfall og plastavfall. En ny forskrift blir ifølge direktoratet trolig det mest effektive virkemiddelet for å møte EU-kravet.

2030 kan virke langt unna, men det er bare 13 år til vi er der. Vår jobb er å gjøre det enkelt å leve mer miljøvennlig

Morten Bangås,
Remiks Husholdning

– 2030 kan virke langt unna, men det er bare 13 år til vi er der. Vår jobb er å gjøre det enkelt å leve mer miljøvennlig, sier Bangås. Den daglige lederen i Remiks Husholdning AS er opp-tatt av å informere om hvordan vi kan utnytte stadig mer av avfallet.

– Nå har vi fått forbrenningsanlegg i Tromsø og noen kan kanskje forledes til

Slik ser det ut på Remiks sin Returstasjon for husholdningsavfall.

å tro at alt avfall skal inn der, men brenning er mindre lønnsomt for oss, og ikke minst mindre gunstig for miljøet. De siste 20 årene har renovasjonsbransjen beveget seg fra å dose ned alt avfall i søppeldeponi til å bli en råvareleverandør. Absolutt alt vi samler inn leverer vi nå som råvare; enten til en industri som gjenvinner innsamlet materiale til nye produkt, eller for å produsere energi.

Gledelig nok kan Bangås allerede

Spesialbygde biler i Tromsø

I løpet av 2016 har bilparken i Remiks blitt kraftig oppgradert. Flere av bilene er spesialbygde for å kunne takle klima, topografi og utfordringer i Tromsø

– Unntatt Kræmerbratta, hvor vi ikke kjører vinterstid, klatrer vi oss opp og ned samtlige bakker i Tromsø for å hente husholdningsavfall i alle mulige vær- og føreforhold. Fordi vi vet hva som kreves sendte vi ut et anbud på baklastere som viste seg å være så spesielt at ingen leverandører kunne svare. Nå har vi fått Mercedes til å spesialbygge lastebiler med firehjulstrekk til oss, forklarer Frode Henning Lorentsen, som er avdelingsleder for husholdningsinnsamling i Remiks Husholdning AS.

I løpet av 2016 er bilparken oppgradert med åtte nye kjøretøy.

Les mer på www.remiks.no

ingskunder.

rapportere at sorteringsgraden i Tromsø øker sakte men sikkert.

– Vi har stått jevnt noen år nå på rundt 30 prosent, men nå øker den. For det kommende år har vi som mål å øke sorteringsgraden med 2,5 prosent – noe som er ganske mye. Vi forsøker å oppnå dette ved å få ut mer informasjon, og ikke minst gjennom gode kundemøter på Returstasjonene i Tromsø og Karlsøy. De fleste som har besøkt oss ser nå verdien av å sortere inn-

holdet i garasjen eller boden før de leverer avfallet her hos oss. Svært mye er det gratis å levere om avfallet er sortert. Usortert restavfall kommer det til å bli gradvis dyrere å kvitte seg med.

FLATER UT

Gledelig nok virker det nå også som om avfallsmeng-

Daglig leder i
Remiks Husholdning,
Morten Bangås,

den i Tromsø flater ut hva angår husholdningene.

– Det kom inn nesten på kiloet like mye avfall i 2016 som 2015. Vi vet ikke hvorfor veksten ser ut til å stoppe nå, men økningene har som oftest kommet i forbindelse med at vi åpner ny returstasjon eller øker kapasiteten på våre stasjoner. Nå hadde vi økning på 2000 tonn hvert år både mellom 2013 og 2014, og mellom 2014 og 2015. Noe har skjedd, siden byen jo ikke blir mindre men større, mener han.

Forhåpentligvis betyr det at hver innbygger kastet litt mindre avfall i 2016 enn de gjorde i 2015.

På returstasjonen inne i byen er det nå åpent for levering fra 7 til 19 mandag til torsdag. Fredag stenger anlegget klokken 15.30.

– Vi har innskrenket åpningstiden med en time, basert på erfaringer fra driften. De kom alltid svært lite avfall den siste timen, sier Bangås.

Returstasjonene er bemannet med medarbeidere som kan svare på det som måtte komme av spørsmål vedrørende gjen-

vinning. Sommersesongen er udiskutabelt høysesongen for returstasjonene, da får de inn tre ganger så mye avfall som om vinteren.

– Den nye returstasjonen til Remiks Husholdning har tak over, noe som gjør det enklere å kunne drifte uavhengig av vær og årstid. Vi håper våre kunder finner seg til rette her, sier Bangås.

Ring din renovatør

Daniel Sebergsen (bildet) i Remiks er en viktig kundebehandler fra sitt sjåførsete i sidelasteren. Med både lokalkunnskap og fagkunnskap kommuniserer han daglig om kildesortering eller tømning av dunk. Alle husholdningskunder kan ringe direkte til «sin» renovatør. Nummeret finner du på Remiks sine nettsider ved å skrive inn adressen din.

– Det har hendt at folk har ringt og spurt om vi kan komme en tur til fordi de hadde glemt å sette ut dunken på tidspunktet hvor vi først var i gata. Er vi fortsatt i området så går det fint. Vi pleier også å avklare en del problemstillinger rundt hvor dunken bør stå ved store snøfall, forteller Sebergsen.

I de smale og bratte gatene i Tromsø er det viktig med biler som kan ta seg fram uansett føre.

Fra fjæra til forsvarlighet

Da Atle Wasmuth Robertsen var liten gutt, var det ikke uvanlig å hive søppelet i fjæra, for da ble det «borte». Nå ønsker han seg verdens største ryddeaksjon.

Havet trenger det nå: En global ryddeaksjon. Plastsøppel er i ferd med å ødelegge mer enn vi aner. Snart finner vi rester av plast i alt, fra de minste organismene til de største havdyrene.

Da Atle var liten brydde vi oss ikke om konsekvensene, og det har tatt århundrer med forsøpling i fjæra før forurensingen har blitt så farlig som nå. Plastemballasjen som kom med økende olje-produksjon på 70-, 80- og 90-tallet, har gitt oss utfordringer det fortsatt er vanskelig å forestille seg omfanget av.

VIRKELIGHETEN SLÅR

– Vi trenger ingen PR-kampanjer. Vi trenger dessverre ikke å lete etter hva slags konsekvenser det får hvis vi ikke har miljøtankegangen med oss i alle våre handlinger. Vi får stadig nye vekkerer: Da den syke hvalen som strandet på Sotra i vinter ble obdusert, veltet plastpose etter plastpose ute av magesekken til dyret, bemerket Remiks-sjefen.

I de store fuglekoloniene dør de vesle nyfødte nøstene før de blir kvitt kyllingdunen, fordi mor og far omsorgsfullt bringer tilbake lightere, plastskejer og annet søppel til avkommet sitt istedenfor mat. Det er flere enn hvalene som ikke ser forskjell på hva som er spiselig og hva som er dødelig av det som flyter i havet.

Sommeridyllen fra NRK i 2016, med «minutt for minutt»-sending fra fuglefjellet på Hornøya utenfor Vardø, ble plutselig en direktesendt dokumentasjon på forsøpling. Flere ganger ble seerne vitne til hva plastsøppel bidrar til. Bildene av en ungsel fanget med ei kvelende stram garnremse rundt halsen, dømt til en pinefull død etter hvert som den vokser, gikk direkte ut til TV-seerne. Slike bilder gjør inntrykk, fordi vi alle

kjenner oss ansvarlige og ingen er i stand til å hjelpe det ville dyret.

– Virkeligheten, altså. Forhåpentligvis virker den fortere og raskere enn noen reklamekampanje, og bidrar til at det tas grep nasjonalt og internasjonalt for å rydde opp. Vi i Remiks er beredt til å delta, for at vi på en forsvarlig måte skal kunne kvitte oss med det søppelet vi tidligere har kastet på havet, forteller han.

Robertsen og Remiks ønsker seg et prosjekt å la «Clean up Lofoten», som er eid av Lofoten Avfallsselskap IKS og Lofotrådet, og Robertsen ønsker dermed å legge enda bedre til rette for å ta imot fiskerirelatert avfall. Helt siden starten av 80-tallet har Fiskeridirektoratet gjennomført tokt i Lofoten og ellers langs kysten for å samle opp garnbruk og annet utstyr som enten er havnet i havet ved et uhell, eller bevisst blitt dumpet der. Tilgjengelighet er den kjerneverdien Robertsen smaker på her, ikke minst sett i lys av at både Tromsø og Karlsøy er vertskommuner for fiskeri og akvakultur. Det må bli enklere for industrien å bli kvitt avfallet sitt på en forsvarlig måte. Tromsø og Remiks ble valgt av Miljødirektoratet til å være en av tre testhavner under et

Vi i Remiks er beredt til å delta, for at vi på en forsvarlig måte skal kunne kvitte oss med det søppelet vi tidligere har kastet på havet.

Atle Wasmuth Robertsen,
Remiks Næring

Atle Wasmuth Robertsen er daglig leder i Remiks Næring AS. Nå deltar han og Remiks i stadig flere prosjekter som tar for seg å fjerne vår tids enorme og ødeleggende sjømonster: Plastsøppel.

nasjonalt prosjekt kalt «Fishing for Litter». Remiks ble valgt som partner for sine langsiktige holdninger for et bedre miljø.

«Fishing for litter» inkluderer foreløpig et tjuetalls fiskebåter som tar med seg storsekker på havet som de kan bruke til å ta vare på alt avfallet de får opp sammen med fangsten. Avfallet kan deretter leveres gratis i havnene Tromsø, Ålesund og Egersund. Etter hvert er planen å opprette flere mottak.

MANER TIL ANSVARLIGHET

Atle ser ettertenksomt ut over Tromsøysundet. Fjæra nedenfor Remiks sitt anlegg er ren og nyvasket. Han ser på havet og påpeker at det ikke er stort bedre det vi slenger fra oss på land. Hver eneste sommer rapporterer bønder om nødslakt av dyr fordi brusbokser, plast eller annet avfall som kastes fra biler i fart, lander inne på jordene og til slutt havner i gresset som blir til dyrefôr. Etter runden i slåmaskinen er dette blitt til skarpe metallbiter som skjærer opp dyrene innenfra.

– Det handler om bevissthet. I våre dager pakker du søppelet ditt og tar det med deg hjem. Du forstår konsekvensen av å la det ligge i naturen, mener han.

80 prosent av avfallet her til lands er næringsavfall. Mens rundt 50 prosent av

husholdningsavfallet i Tromsø materialgjenvinnes, er det fortsatt slik at næringslivet i svært liten grad pålegges å sortere avfall. Arbeidstakere i Tromsø går derfor gjennom en liten metamorfose to ganger i døgnet: De sorterer avfall ved kjøkkenbenken hjemme om morgenen, kaster alt fra seg i samme dunk mens de er på jobb, før de drar hjem og samvittighetsfullt sorterer matavfall, plast, og papir igjen mens de lager middag. Atle Wasmuth Robertsen ønsker at flere krever av arbeidsplassen sin at de skal bli flinkere til å sortere, gjerne optisk der det er mulig.

Det handler om bevissthet. Jobben min har utvilsomt gjort meg mer miljøbevisst, men jeg har alltid betraktet det å kaste fra seg ting i naturen som en dårlig løsning

Atle Wasmuth Robertsen,
Remiks Næring

«FØRE» FORSKRIFTEN

– En kommende nasjonal forskrift vil pålegge «husholdningsliknende» næringsaktivitet å kildesortere. I tillegg er det allerede mange forskrifter som regulerer farlig avfall, bygningsavfall og så videre. Men noen går foran, og jeg må få trekke fram vår kunde Pellerin. Ikke bare har de pålagt seg selv et miljøansvar, men de gjør hva de kan for å spre gode holdninger hos sine leietakere også, og er etter min mening en inspirasjon for alle andre de kommer i kontakt med.

Atle Wasmuth Robertsen blir begeistret i møte med kunder som verdsetter det Remiks står for som selskap og, slik som Remiks selv, tar samfunnsansvaret med i budsjettene sine.

– Det holder ikke lenger å frskrive seg ansvar, i alle fall ikke under påskudd av kortsiktig profitt framfor langsiktig miljøkonsekvens, sier han.

Han er stolt over å tilby avfallsgjenvinning som et klart alternativ til næringskundene sine, som det heldigvis blir flere av.

– Samtidig vil jeg ikke underslå at vi fortsatt opplever at pris er viktigst i konkur-

ransen om kundene. Vi skal være konkurransedyktig, men det er viktig å vite hva slags tjeneste du betaler for, og hvor bærekraftig avfallshåndteringen din er.

I en tid hvor amerikanerne valgte klimafornekteren Donald Trump til sin president, samtidig som EU snakker om det grønne skiftet og sirkulærøkonomi, er det mye motstridende informasjon å forholde seg til for forbrukerne.

– Det som ikke er kontroversielt, er at vi hele tiden må sikre at kloden har nok ressurser.

Da er gjenvinning tvingende nødvendig. Vi er nødt å bruke alle de ressursene som ligger i avfall, og heldigvis ser vi at holdningene nå endrer seg bort fra den bruk-og-kast-mentaliteten som har preget de siste 50 årene - selv om vi fortsatt opplever bedriftseiere og anleggsledere som velger å slippe å sortere for å få en billigere løsning.

Remiks henter maksimalt av ressurser fra avfallet, fordi det er lønnsomt av ressurs-hensyn.

– Kanskje er det ikke lønnsomt rent økonomisk ennå, men det er dit vi skal: At det blir så lønnsomt å bruke noe flere ganger, at restavfall er det som vil virke negativt på bunnlinja, sier Robertsen.

FOTO: NELS ISRAELSON, FLICKR

Pellerins store miljøløft

Ikke bare miljøsertifiserer de seg selv og samtlige bygg de eier. Pellerins mål er at hver eneste leietaker skal bli miljøfyrtårn, og har fått samtlige til å kildesortere.

Pellerin har alt fra kafeer og frisører til stor-bilverksted blant sine leietakere. Takket være innsatsen fra Pellerin er alle nå blitt litt mer miljøbevisst enn de var for et par år siden.

– Fra og med 2016 har alt fungert slik vi ønsker det. En viss «oppdragelsesperiode» har vi hatt for å være sikker på at alt avfall blir sortert optisk. Vi har egne vaktmestere på alle bygg som har vært flinke til å påse at vi har fått alt på plass på riktig måte, forteller eiendomssjef Robert Mentzoni Lund i Pellerin. Han er selv den som initierte Pellerins nye miljøprofil da han ble ansatt i 2013.

VISUELL GEVINST

I alle typer prosjekt tenker Pellerin nå avfallshåndtering og miljø.

– Vi er Tromsø sentrums største eiendomsbesitter og avfall er det mest åpenbare og visuelle miljøproblemet. Fordi vi er opp-tatt av estetikk i og rundt alle våre bygg, var det et viktig delmål for oss å gjøre byen litt renere ved å rydde opp i avfallshåndteringen utendørs, forklarer markedssjef Morten Tidemann.

Derfor er alt av containere flyttet inn i egne avfallsrom, slik at uvedkommende ikke får tilgang til dem. Utendørs containere genererer en stor del avfall fordi for-bipasserende gjerne etterlater avfall på utsiden av låste containere. De innebærer brannfare og Pellerin er også glad for å kunne redusere antallet containere gjennom å sortere optisk, slik at de reduserer trafikken inn for å hente. At det holder med én bil som henter alt.

EIER 65.000 KVADRAT

Totalt eier Pellerin 65.000 kvadratmeter med næringsarealer i Tromsø. I dette inngår for eksempel hotellet «The Edge» som alene er på rundt 14.000 kvadrat.

Hotellet har ikke optisk sortering fordi det kaster så store kvanta, men de har kildesortert fra de åpnet dørene.

I nye byggeprosjekt er avfall en del av logistikken som kommer på bordet tidlig.

For nye anlegg planlegges søppelsug, i eksisterende bygg som Bangsungbryggene har Pellerin samlet avfalls-

rommet for flere bygg på ett sted og lettet adkomsten for Remiks sine avfallsbiler når de kommer for å tømme. Men Pellerins miljøengasjement verken begynner eller stopper med avfallshåndteringen.

Vi har egne vaktmestere på alle bygg som har vært flinke til å påse at vi har fått alt på plass på riktig måte.

Robert Mentzoni Lund,
eiendomssjef i Pellerin

KREVE SERTIFISERING

– Jeg har bakgrunn fra Enøk og da jeg fikk denne jobben startet vi opp med mål om å miljøsertifisere våre bygninger, i tillegg til å miljøsertifisere selve selskapet. Miljøsertifiseringen Pellerin har valgt er Miljøfyrtårn. For bygningene handler det om godkjente miljøstandarder og å gjøre miljøvalg ved valg av bygningsmateriale, vinduer, oppvarming, ventilasjon og så videre.

På sikt planlegger Pellerin å kreve at alle leverandører de inngår rammeavtale med er miljøsertifisert.

– Å være miljøbevisst koster litt mer i innkjøp, men for eksempel når det gjelder LED-armaturer og ventilasjon kommer vi kommer til å tjene på det i det lange løp på grunn av energibruken. Tidligere var

Eiendomssjef Robert Mentzoni Lund (t.h.) og markedssjef

det ikke mulig å få de ulike systemene i et bygg til å snakke sammen. Nå har du teknologi som regulerer lys og varme automatisk ut fra for eksempel hvor mye sol som står på vinduet, forklarer Robert.

MINDRE AVFALL ENN FØR

Han forteller at miljøtankegangen har gjort noe med både selskapet og leietakerne.

– Noen av dem leverer betydelig mindre avfall nå enn før vi begynte med kildesortering fordi de har blitt mer bevisst på hva de kjøper inn og hva de kaster. Her på kontoret er vi for eksempel blitt mye mer bevisst på å bruke svanemerkede produkter, og vi har til og med fått installert miljøvennlige rottefeller etter at et skadedyrfirma fikk høre om miljøengasjementet vårt. Vi visste ikke at slike fantes engang! ler Robert. Han er svært positivt overrasket over hvordan miljøengasjementet bare vokser. Akkurat nå virker det som om alle tiltak har en positiv dominoeffekt.

Pellerin har fått et godt samarbeid med

sjef Morten Tidemann i søppelrommet i Pellerins administrasjonsbygg.

Fremtiden i våre hender som er svært positiv til selskapets miljøfokus og til at de snart har bygget 200 sykkelparkeringer i byen.

Der Pellerin er inne i næringsbygg, har sykkelparkeringen lading for el-sykler, sykkelpumpe og også dusj/garderobe for de som har syklet seg svett til jobb.

**Ved å ligge i front
angående det å ta miljøansvar,
håper Pellerin å inntil videre kunne
ha dette som konkurransefortrinn og
også kan inspirere andre i samme
bransje til å øke miljøfokus.**

Morten Tidemann,
markedsjef Pellerin

HÅPER PÅ STØRRE MILJØFOKUS

Eiendomssjefen er imponert over engasjementet og kompetansen Remiks viser for å bidra til gode løsninger for de ulike byggene. Det handler om alt fra rådgivning til hvor løsningsorienterte de som kommer for å tømme avfallet er.

– Dette er en av våre måter å ta samfunnsansvar på, og vi har vel et ønske og en forventning om at reglene for næringsdrivende vedrørende sortering og miljøansvar kommer til å bli strengere. Vi håper også at spesielt offentlige oppdragsgivere driver dette fram gjennom å stille krav om miljø, og at også media setter problemstillingen i fokus, sier Morten Tidemann.

Ved å ligge i front angående det å ta miljøansvar, håper Pellerin å inntil videre kunne ha dette som konkurransefortrinn og også kan inspirere andre i samme bransje til å øke miljøfokus.

Kunde- behandlere og lyttepost

Rune Nicolaisen (bildet) og de øvrige sjåførene til Remiks Næring er de fremste kundebehandlerne selskapet har. De plukker med seg innspill, og lager smidige løsninger slik at kunden opplever dem som det de har mål om å være: Tilnærmet usynlig.

– Vi har vår egne hellige treenighet: Sjåføren – kontoret – kunden. Vi gjør våre sjåfører til vår førstelinje servicetjeneste. Det de får med seg mens de er ute hos kunden, gjør innekontoret i stand til å tilpasse seg kundens behov fortere. Oppmerksomhet er stikkordet, erklærer daglig leder Atle Wasmuth Robertsens.

Les mer på www.remiks.no

Ønsker å starte plastfabrikk

Remiks er i ferd med å utrede muligheten for å bygge en egen plastfabrikk. Slik kan enda mer av råstoffet som samles inn videreføres i nord.

– Det aller beste hadde selvsagt vært om vi ved hjelp av en sånn fabrikk kunne forsyne en industri som begynte å lage nye plastprodukter her i byen, sier Nicolai Sebergensen i Remiks Produksjon AS. I dag sender selskapet hans plasten de har samlet inn fra innbyggerne i Tromsø og Karlsøy til en plastfabrikk i Tyskland som lager nye plastprodukt.

Ingeniør Nikesh Kumar Karna hadde ideen og har nå fått jobben med å rent praktisk utrede muligheten for å ivareta dette råstoffet her nord, istedenfor å sende det ut av landet.

KAN RESIRKULERES SJU GANGER

– Plast kan resirkuleres flere ganger enn papir. Plast kan bli resirkulert mellom sju og ni ganger. Hver gang du resirkulerer et kilo plast, kan du spare rundt tre kilo karbondioksid og en liter mineralolje, forklarer Nikesh.

Han mener plast, så fremst det gjenvinnes og ikke havner i sjøen eller kommer på avveie andre steder i naturen, er et fantastisk råstoff.

– Papir kan, avhengig av type, resirkuleres mellom fire og seks ganger, så trenger du å hogge mer skog for å lage nytt papir. Ved å «bruke opp» plasten gjennom stadig gjenvinning så sparer vi skogen. I tillegg er plast like anvendelig som papir til for eksempel emballasje.

Nikesh har også mange andre gode argumenter for å samle inn og gjenvinne plast.

– Hvis du resirkulerer plast sparer du to ganger så mye energi som om du brenner det. Sammenliknet med å utvinne ny olje for å produsere plast, sparer du 66 prosent av energimengden på gjenvinning. Du bruker betydelig mindre energi når du resirkulerer plast enn når du produserer den helt ny, sier Nikesh.

Den eneste hemskoen med resirkulert plast er at du ikke kan emballere mat i den direkte. Ellers kan den brukes til hva som helst.

INNOVASJON NORGE MED

Nikesh Kumar Karna er utdannet ingeniør fra Høyskolen i Narvik og fikk ideen til en plastfabrikk mens han tok en master i industrielt ingeniørfag. Nikesh er opprinnelig fra Nepal og har erfaring fra i plastindustrien der. Før han kom til Norge tok han utdanning i India.

– Remiks var svært interessert i ideen min, og siden november 2016 har jeg jobbet fulltid med forprosjektet til plastfabrikken. Innovasjon Norge har støttet forprosjektet, og gjorde at Remiks tok seg råd til å utrede denne muligheten, forklarer han.

– Remiks sitt mål er å videreføre mest mulig av råstoffet vi samler inn lokalt. Sånn sett følger disse planene fint vår vedtatte strategi, sier administrerende direktør i Remiks Miljøpark, Bård Jørgensen.

Nå jobber Nikesh med å beregne plassbehov og vannbehov til produksjonen, og for å finne ut av de basale tekniske delene som kreves før de kan gå i gang.

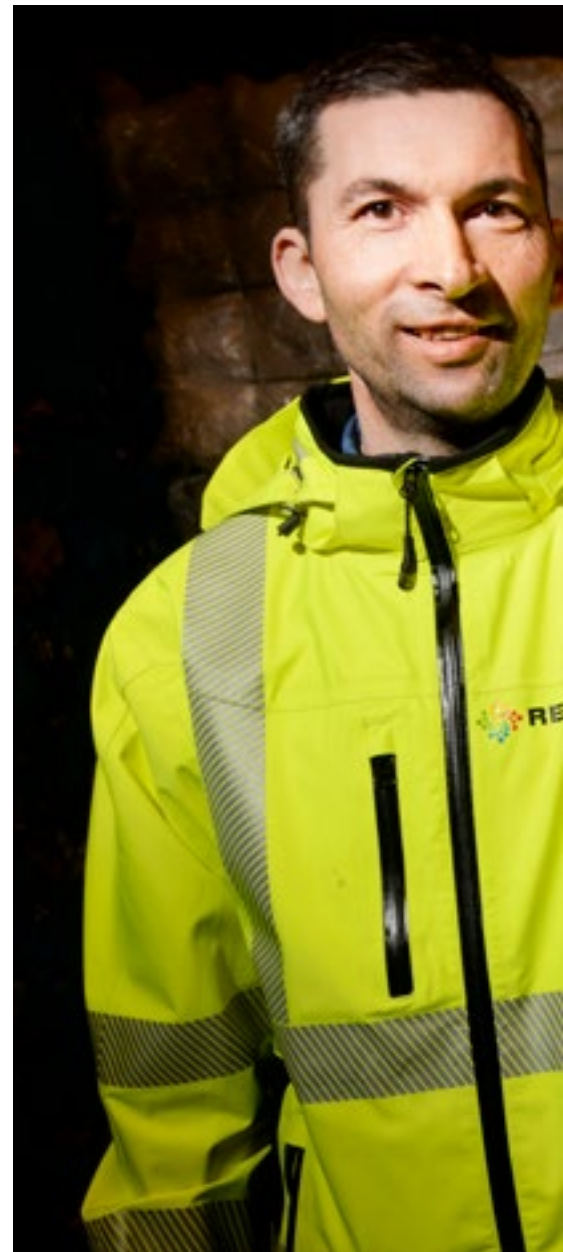
Han har også brukt mye tid på å analysere markedet og finne ut av hvor vidt det er lønnsomt for en plastfabrikk så langt nord å lage nytt plastråstoff, kontra å bare sende ubehandlet plast til bearbeiding et annet sted.

– Vi vil produsere plastpellets som kan selges i bulk til produsenter av ny plast. Foreløpig vil den delen av driften foregå

Remiks sitt mål er å videreføre mest mulig av råstoffet vi samler inn lokalt. Sånn sett følger disse planene fint vår vedtatte strategi

Bård Jørgensen,
direktør i Remiks Miljøpark

Konstituert daglig leder Nicolai Sebergensen i Remiks Produksjon AS. Denne pelletsen av plast tar mye mindre plass enn ubehandlet plast.

gjennom meklere, som formidler råvarer til ulike produsenter over hele Europa, forklarer Nikesh.

MASKINERI

Nikesh har selv vært i India og i Kina for å se på teknologi til den planlagte fabrikk.

– Det er billigere å handle maskineriet som vi må ha i disse landene, men mer tidkrevende og komplisert å hente reservedeler. Tysk maskineri er veldig bra, men også veldig dyrt. Vi sjekker også andre europeiske maskiner. Ved siden av de landene jeg har nevnt, har Italia og Taiwan leverandører av denne teknologien som er aktive i Europa.

Anlegget Remiks planlegger skal kunne resirkulere opp mot 5000 tonn plast hvert år. Det er et svært lite anlegg.

produksjon AS og ingeniør Nikesh Kumar Karna (t.h.) holder fram det som kan bli sluttprodukt fra en plastfabrikk som Remiks ønsker å bygge. Behandlet plast og kan mer effektivt transporteres til de som vil lage nye plastemballasje.

Eksempelvis ligger det sør i Norge et anlegg som har en kapasitet på å kunne ta 16.000 til 20.000 tonn årlig.

– Plast veier nesten ingenting, så mengdene kan se små ut i kilo, men volumet du må flytte på er likevel betydelig, kommenterer Nikesh.

VIL SAMLE PLASTEN I NORD

– Tromsø har årlig rundt 200 tonn plast som kommer inn til resirkulering fra husholdningene. I tillegg resirkulerer Remiks rundt 200 tonn blank folieplast fra næringslivet, sier Nicolai Sebergensen.

Han anslår at det i tillegg finnes 600 tonn farget folie i Tromsø som ikke utnyttes godt nok.

– Totalt fra hele Nord-Norge håper vi i en startfase å få tak i rundt 2500 tonn. Det

gir oss nok plast til vanlig dagsproduksjon. Med tiden vil vi prøve å få tak i plast nok til å kunne utnytte kapasiteten til fabrikk fullt ut.

En fabrikk i Tromsø-området vil kunne

En fabrikk i Tromsø-området vil kunne betjene hele Nordkalotten eventuelt også ta imot plastråstoff fra Nordvest-Russland

Nikesh Kumar Karna,
Ingeniør

betjene hele Nordkalotten eventuelt også ta imot plastråstoff fra Nordvest-Russland.

– Vi skal kunne resirkulere alle typer plast, også landbruksplast og industriplast, påpeker Nikesh.

All plast må vaskes før resirkulering og anlegget vil derfor bruke mye vann.

– Men vi blir å resirkulere vannet slik at vi kan bruke det flere ganger, i tillegg til at det skal renses før det går tilbake til naturen, understreker Nikesh.

Foreløpig planlegger Remiks å leie en bygning som kan huse plastfabrikken. De trenger rundt 700 kvadratmeter areal, og ser etter tilgjengelig areal både i Tromsø og i omkringliggende nabokommuner.

Hvis alt går som planlagt kan prøveproduksjonen av resirkulert plastpellets starte allerede i 2018.

Brenner restavfall i Tromsø

En stor milepæl ble passert i det Kvitebjørn Varme begynte å produsere fjernvarme av restavfall i Tromsø.

Remiks Produksjon har skrevet en langsiktig avtale med Kvitebjørn Varme om å levere sitt restavfall til å varme opp Tromsø.

Det betyr samtidig at rundt 25 vogntog med avfall fra Remiks er fjernet fra nordnorske veier. Tidligere har restavfallet fra Tromsø blitt eksportert blant annet til Boden og Umeå i Sverige.

– Avtalen vi har inngått med Remiks Produksjon AS var avgjørende for at vi i det hele tatt kunne realisere anlegget, sier fungerende daglig leder Espen Aubert i Kvitebjørn Varme AS. Kvitebjørn har investert i en halv milliard kroner for å realisere anlegget i Tromsø. I dette inngår nærmere 50 kilometer med nye fjernvarmeledninger på kryss og tvers av Tromsøya.

STOR KAPASITET

– Akkurat nå brenner de 1000 tonn mer avfall hver måned enn det finnes i Tromsø by. Det er fordi vi i den senere tid har mellomlagret restavfall ved vårt anlegg i

Kart over fjernvarmeledninger i Tromsø juni 2017.

Anlegget til Kvitebjørn Varme.

Skibotn. Herfra henter vi avfall som bidrar til at Kvitebjørn hele tiden har nok brensel. Når dette er tomt vil det forhåpentligvis komme mer avfall inn til Tromsø fra andre nordnorske kommuner. Senja avfall har for eksempel begynt å levere hit framfor å sende det til Sverige som har slitt med å ta unna, og svart på sine kapasitetsproblemer med å sette prisen kraftig opp for å brenne restavfall.

Samtidig kommer folketallet i Tromsø by til å fortsette å vokse, og anlegget er dimensjonert for å kunne ta denne veksten.

BRENNER MINST MULIG

– Samarbeidet med Kvitebjørn Varme gir oss langsiktighet i leveransene, og vi vet at vi er med på å bygge Tromsø by ved at vi får utnyttet flere ressurser lokalt. Ambisjonen vår er likevel å putte minst mulig avfall fra Tromsø inn i denne ovnen. Mest mulig av avfallet vårt skal bli nye produkt, i tråd med det grønne skiftet og sirkulærøkonomi. Det sikrer også bedre lønnsomhet for selskapet vårt. Det koster å brenne restavfall, mens vi tjener på å hente ut råstoff til materialgjenvinning, sier Sebergensen.

HVOR GÅR HVA

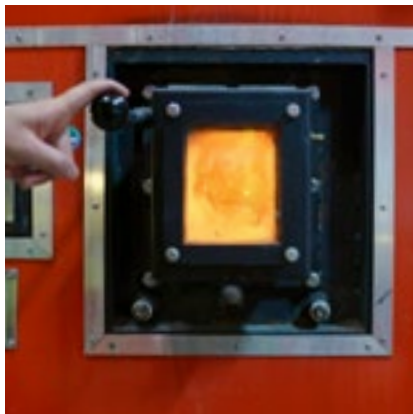
Det meste av det vi kaster kan brukes på nytt og skal brukes på nytt i tråd med sirkulærøkonomi og det grønne skiftet. Her kan du se hvor de ulike avfallstypene ble videreforedlet i 2016, etter at de ble tatt imot av Remiks Produksjon.

* Kvitebjørn Varme i Tromsø tar imot en liten andel trevirke som de bruker for å starte opp ovnene etter revisjoner, slik at de slipper å bruke fyringsolje

Bilde fra innsiden av anlegget.

Luke til brennkammeret.

Regionalt samarbeid

I løpet av 2016 er en del sentrale avfallsselskap i Nord-Norge kommet enda nærmere hverandre. Målet er å se hvordan de kan samarbeide for å behandle mer avfall lokalt i Nord-Norge.

– Det er et samarbeidsforum som vi i Remiks og Iris i Bodø har tatt initiativ til, forklarer konstituert daglig leder Nicolai Sebergensen i Remiks Produksjon AS.

Selskapene som Remiks allerede samarbeider mest med deltar i dette forumet. Ved siden av Remiks og Iris finner vi RenoVest i Vesterålen, Senja Avfall, Avfallsservice i Nord-Troms, Vefas i Alta og Fimil i Lakselv rundt samtalebordet.

– Sammen er vi så store at vi kan gjøre noen investeringer for landsdelen. I sirkulærøkonomibildet er det mange tunge investeringer foran oss. For eksempel biogassanlegg. I Nord-Norge totalt er det sikkert rom for to slike biogassanlegg som det vi akkurat nå planlegger i Skibotn.

Sebergensen mener de lokale renovasjons-selskapene i Nord-Norge har to valg. De kan enten sitte og vente på at andre kommer inn, eller gå sammen og se på hva de kan gjøre i lag.

– Sammen bygger vi nå muligheter for å viderefordre mer råstoff i nord. Ikke minst lønner det seg for oss å gå sammen når vi spør om tilbud fra sluttbehandlere. Større samlet volum gir som regel bedre pris, sier han.

Samarbeidet startet i månedsskiftet oktober/november 2016. Resultatene av det regionale arbeidet begynner allerede å vises gjennom det vi allerede er i gang med i Alta og Skibotn.

IRIS

REMIKS

Avfallsservice AS

SENJA AVFALL
Næring

fimil.no
Finnmark Miljøregion AS

RENO-VEST

VEFAS
- planter miljøvennlige planter

Reno-Vest
Reno-Vest Bedrift AS

Årsberetning 2016

VIRKSOMHETENS OG LOKALISERING

Selskapet ble stiftet 17.6.2009 av Tromsø kommune. Karlsøy kommune er medeier i selskapet, med en liten aksjepost. Konsernet består av morselskap Remiks Miljøpark AS, samt 3 døtre, som eies 100 %: Remiks Husholdning AS, Remiks Næring AS og Remiks Produksjon AS.

Remiks Miljøpark AS har som formål drift og forvaltning av selskapets faste eiendommer og øvrige verdier. Selskapet skal også være et morselskap som utfører eiendomsdrift og stab- og støttefunksjoner for datterselskapene.

Konsernet har som formål å være totalleverandør av avfallstjenester, gjennom sine døtre. Konsernet skal videre være et kunnskaps- og innovasjonssenter og en regional utvikler innenfor tema knyttet til avfall, miljø og gjenvinning.

Remiks Husholdning AS – ivaretar den lovpålagte renovasjonstjenesten for eierkommunene

Remiks Næring AS – totalleverandør for avfallstjenester for næringslivet i nord

Remiks Produksjon AS – mottak, sortering og omlasting av avfall, samt sikre forsvarlig videre behandling og bearbeiding av avfall.

Konsernets hovedvirksomhet er lokalisert i Remiks Miljøpark på Skattøra i Tromsø kommune. Remiks som konsern har de siste årene blitt mer synlig som regional aktør i nord, blant annet ved opprettelse av nye deleide selskaper i Nord-Troms og Finnmark.

REMIKS OG SAMFUNNSANSVAR

Remiks er eierkommunenes viktigste kompetansebedrift og samarbeidspart innen miljø og gjenvinningsspørsmål. I 2016 har konsernet arbeidet aktivt som rådgiver til Tromsø kommune i etablering av nye boligområder og bidratt til debatten rundt miljøriktig byutvikling og avfallshåndtering, blant annet ved å gi konkrete innspill til Tromsø kommunes «Hovedplan for klima, miljø og energi». Informasjon og opplæring overfor både barnehager, grunnskoler og videregående utdanning er videreført i 2016. Remiks har deltatt i oppryddingsprosjekter i kommunal og fylkeskommunal regi. Konsernet har hatt 4 lærlinger i 2016.

UTVIKLING INNEN AVFALLSBEHANDLING

Det er en markant økning av innsamlet avfall i 2016, først og fremst representert ved avfall som kundene selv leverer til konsernets returstanjon. Benchmarking og andre analyser viser at kundene oppfatter det enkelt og fleksibelt å levere sitt avfall. Både åpningstider, leveringsbetingelser og tilgjengelighet er tilpasset kundens behov. Materialgjenvinningsgraden er i 2016 på 33 %, eksklusiv ombruk og gjenbruksaktivitet.

ARBEIDSMILJØ OG SYKEFRAVÆR

Remiks Miljøpark AS hadde i 2016 (2015) et totalt sykefravær på 6,33 (10,74) %. Langtidsfraværet sto for 4,37 (8,71) % og korttidsfraværet var på 1,96 (2,03) %. Konsernet, med sine 83 faste ansatte, hadde i 2016 et totalt sykefravær på 7,35 (8,69) %. Langtidsfraværet sto for 5,05 (6,3) % og korttidsfraværet var på 2,30 (2,39) %. Det jobbes aktivt i selskapet med reduksjon i

sykefravær, både i samarbeid med ansatte, bedriftshelsetjeneste og NAV. Dette arbeidet ga positive resultater i 2016 gjennom redusert fravær. Alle virksomhetene i konsernet er IA-bedrifter.

LIKESTILLING

Foretaket har gjennom sin styresammensetting en tilfredsstillende kjønnsfordeling, og oppfyller med dette myndighetenes forventninger og krav.

Det er i morselskapet ansatt 9 kvinner og 11 menn. Totalt i konsernet er det 83 personer fordelt på 80 årsverk, med en sammensetning på 10 kvinner og 73 menn. Konsernet arbeider for å oppnå en jevnere kjønnsfordeling i arbeidsstokken.

Foretaket har som mål å være en arbeidsplass hvor det råder full likestilling mellom kvinner og menn.

DISKRIMINERING

Konsernet har utarbeidet rutiner for å forebygge og håndtere diskriminering og mobbing i selskapet. Alle ledd i selskapet har fokus på forebygging.

YTRE MILJØ

Konsernet driver ikke produksjon av varer eller tjenester som benytter miljøfarlige innsats faktorer. Avfallet blir ivaretatt i henhold til gjeldende lover og forskrifter, og sendes videre, enten for energigjenvinning, materialgjenvinning eller godkjent sluttbehandling på deponi. Våre samarbeidspartnere forplikter seg gjennom avtaler til å forholde seg til gjeldende lover og forskrifter på avfallsbehandling, samt rette seg etter Remiks pålegg vedrørende sosial dumping. Konsernet er ISO-sertifisert etter 9001 for kvalitet og 14001 for miljø, og utfører løpende leverandørrevisjoner.

FORSKNING- OG UTVIKLING (FOU)

Konsernet deltar i FOU-aktiviteter via samarbeidsavtaler med nasjonale forsknings- og utdanningsinstitusjoner. Remiks Miljøpark er medlem av Nettverk for forskning og utvikling innen avfallsbransjen (Avfallsforsk). I 2016 har samarbeidet med Universitetet i Tromsø - Norges Arktiske Universitet vært styrket ved at Remiks har hatt en praksisstudent innen samfunnsplanlegging og en «internship» innen pedagogikk. Sistnevnte utviklet nye læremidler til bruk for Remiks i sin informasjons- og undervisningsaktivitet.

Økonomi

NØKKELTALL

Selskap	Omsetning	Årsresultat	Egenkapital	EK i %
Remiks konsern	223,2 mill	6,6 mill	140 mill	32%
Remiks Miljøpark AS	42 mill	3 mill	133 mill	42%
Remiks Husholdning AS	133,5 mill	0,2 mill	(1,5mill)	(1,4)%
Remiks Næring AS	79,2 mill	(0,06 mill)	5,7 mill	27%
Remiks Produksjon AS	106,3 mill	3,99 mill	18,1 mill	32%

Resultatet i 2016 er svakere enn året før og lavere enn målsettingen for året. Det har vært et krevende år med sterk konkurranse og fallende priser i næringsmarkedet. I tillegg har det vært en prisøkning i nedstrømsmarkedet som slår negativt ut på resultat. Styret er ikke fornøyd med resultatet.

Konsernet jobber med å videreutvikle strategien med å ta en større del av verdikjeden. Dette skjer både gjennom samarbeid med andre aktører og oppstart av egne prosjekter. Det er også igangsatt flere interne prosjekter for å effektivisere driften. Det vil fortsatt være et investeringsbehov på eiendomssida for å videreutvikle eget areal.

PRINSIPPENDRING

Datterselskapet Remiks Husholdning AS har endret prinsipp vedrørende balanseføring av forpliktelse knyttet til selvkost hvor den årlige endringen av selvkostfondet overføres resultat. Dette gjelder også for konsernregnskapet. Balanseføring av forpliktelsen per 31.12.2015 er ført mot egenkapital.

Sammenligningstall er omarbeidet for å være sammenlignbare med årets regnskapstall i henhold til det endrede prinsipp. Dette medfører en økning av salgsinntekter for 2015 med MNOK 8,3 mill og en tilsvarende forbedring av årsresultatet.

KONTANTSTRØM

Morselskapet

Selskapet hadde i 2016 en netto kontantstrøm på – 5,6 MNOK.

Kontantstrømmen fra operasjonelle aktiviteter er positiv med 12,4 MNOK og skyldes i hovedsak avskrivning, endring i leverandørgjeld og endring mellom pensjonskostnad og utgift.

Kontantstrømmen fra investeringsaktiviteter er negativ med 3,4 MNOK pga investeringer og kontantstrøm fra finansieringsaktivitet er negativ med 14,6 MNOK. Det relaterer seg til utbetaling av utbytte, nedbetaling av gjeld og gjeld konsernselskaper. Selskapet har en likviditetsbeholdning ved årsskiftet på 47,8 MNOK, som inkluderer konsernkonto ordning.

Konsernet

Konsernet hadde i 2016 en netto kontantstrøm på – 2,8 MNOK. Kontantstrømmen fra operasjonelle aktiviteter er positiv med 33,4 MNOK, mens kontantstrømmen fra investering- og finansieringsaktiviteter er henholdsvis – 36,9 MNOK og 0,08 MNOK. Den likvide situasjonen i konsernet anses som god. Likviditetsbeholdning ved årsskiftet er på 53,7 MNOK.

FINANSIELL RISIKO

Det er en samlet rentebærende gjeld i konsernet på 217 mill. kr. Dette medfører at konsernet er eksponert for renterisiko. Renteavtalene er derfor fordelt på flytende og fastrente, hvor sistnevnte har ulike forfallstidspunkter.

Tromsø kommune står for innfordring av renovasjonsgebyret, og tapsføring er derfor normalt lav. For den næringsrettete delen i konsernet er det høy fokus på innfordringsarbeid, og kunder kredittsjekkes før kreditt innvilges, noe som fører til lave tap.

Konsernet har som målsetting å opprettholde en forsvarlig egenkapital gjennom driftsmessige positive resultater, slik at selskapene til enhver tid skal ha en egenkapital og likviditet som er forsvarlig ut i fra risikoen og omfanget av virksomheten.

FORTSATT DRIFT

Årsregnskapet er satt opp under forutsetning om fortsatt drift da det etter styrets oppfatning ikke er forhold som tilsier noe annet. Styret mener at årsregnskapet gir en tilfredsstillende beskrivelse av selskapets stilling per 31.12.2016.

Konsernet har en datter Remiks Husholdning AS, som har tapt egenkapital per 31.12.2016. Styret mener at selskapets formål og finansiering gjennom gebyrøkonomi gjør at selskapet likevel har forutsetning for fortsatt drift. I tillegg har selskapet kommunal garanti på sin lånegjeld.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERING

2016 gjøres opp med et resultat for konsernet på kr 6.600.334,- etter skatt.

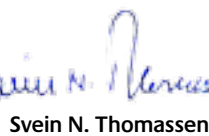
Morselskapet hadde et årsresultat på kr. 3.050.045,- etter skatt, som foreslås overført til annen egenkapital i sin helhet.

Tromsø, den 25.04.2017

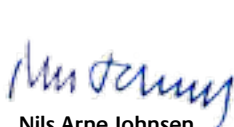
For styret i Remiks Miljøpark AS

Ragni Løkholt Ramberg
Styrets leder

Ketil Arnesen
Nestleder

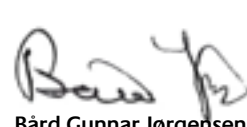

Svein N. Thomassen
Styremedlem

Hilde Grimstad
Styremedlem

Nils Arne Johnsen
Styremedlem

Trond Evertsen
Styremedlem

Øivind Østbø
Styremedlem

Bård Gunnar Jørgensen
Direktør

Resultatregnskap

		Konsern	
	Note	2016	2015
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	1,13,14	221 804 860	217 093 108
Annen driftsinntekt		1 404 069	3 269 992
Sum driftsinntekter		223 208 929	220 363 100
Driftskostnader			
Varekostnad		58 610 158	51 323 222
Lønnskostnad	2,3	67 218 415	62 788 954
Avskrivning på varige driftsmidler	4	22 109 200	21 036 136
Nedskrivning på varige driftsmidler	4	0	4 665 278
Annen driftskostnad	2,14	59 377 728	55 099 215
Sum driftskostnader		207 315 501	194 912 805
DRIFTSRESULTAT		15 893 428	25 450 296
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Inntekt på investering i datterselskap		0	0
Annen renteinntekt		772 092	1 882 487
Annen finansinntekt		87 212	84 246
Sum finansinntekter		859 304	1 966 733
Finanskostnader			
Rentekostn. til foretak i samme konsern		0	0
Annen rentekostnad		7 907 793	8 046 840
Annen finanskostnad		9 969	64 760
Sum finanskostnader		7 917 762	8 111 600
NETTO FINANSPOSTER		-7 058 458	-6 144 867
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		8 834 970	19 305 429
Skattekostnad på ordinært resultat	10	2 234 637	5 090 775
ÅRSRESULTAT		6 600 334	14 214 654

Balanse

Konsern

	Note	2016	2015
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	10	627 998	0
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4,12	245 699 120	241 644 652
Maskiner og anlegg	4,12	60 052 530	67 343 452
Anlegg under utførelse	4,12	17 648 488	4 641 828
Driftsløsøre, inventar ,verktøy, kontorm.	4,12	19 729 101	18 866 019
Sum varige driftsmidler		343 129 238	332 495 951
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap	11	0	0
Investeringer i tilknyttet selskap	11	3 039 000	0
Investeringer i aksjer og andeler		320 000	359 000
Langsiktige fordringer	6,13	4 329 460	802 809
Sum finansielle anleggsmidler		7 688 460	1 161 809
Sum anleggsmidler		351 445 696	333 657 760
Omløpsmidler			
Varer	15	1 150 410	566 101
Kundefordringer	6	14 891 324	15 044 344
Fordring på konsernselskap	5	0	0
Andre fordringer		10 821 966	5 857 328
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5,6,7	53 726 522	56 571 268
Sum omløpsmidler		80 590 222	78 039 041
SUM EIENDELER		432 035 918	411 696 800

Konsern

	Note	2016	2014
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	8,9	13 000 000	13 000 000
Overkurs	9	89 181 074	89 181 074
Sum innskutt egenkapital		102 181 074	102 181 074
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	9	37 839 493	31 239 159
Sum opptjent egenkapital		37 839 493	31 239 159
Sum egenkapital		140 020 567	133 420 233
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Utsatt skatt	10	0	925 895
Pensjonsforpliktelser	3	29 502 893	22 709 453
Andre avsetninger for forpliktelser	13	0	3 069 600
Sum avsetning for forpliktelser		29 502 893	26 704 948
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	12	216 971 776	213 689 804
Langsiktig gjeld til konsernselskap	5	0	0
Sum annen langsiktig gjeld		216 971 776	213 689 804
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		23 413 622	13 098 312
Betalbar skatt	10	3 788 530	6 117 689
Skyldig offentlige avgifter		5 057 973	4 166 381
Utbytte	0	3 200 000	
Kortsiktig gjeld til konsernselskap	5	0	0
Annen kortsiktig gjeld	16	13 280 557	11 299 433
Sum kortsiktig gjeld		45 540 682	37 881 815
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		432 035 918	411 696 800

Tromsø, den 25.04.2017

Ragni Løkholm Ramberg
Styrets leder

Ketil Arnesen
Nestleder

Svein N. Thomassen
Styremedlem

Hilde Grimstad
Styremedlem

Nils Arne Johnsen
Styremedlem

Trond Evertsen
Styremedlem

Øivind Østbø
Styremedlem

Bård Gunnar Jørgensen
Direktør

Kontantstrøm

Konsern

	2016	2015
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	8 834 970	11 024 051
Periodens betalte skatt	-6 117 689	-4 353 823
Gevinst ved salg av eiendeler	-1 300	-1 260 500
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensj.ordn.	6 378 209	6 349 057
Avskrivninger	22 109 200	21 036 136
Nedskrivning anleggsmidler	0	4 665 278
Endring i kundefordringer	153 020	-2 653 879
Endring i varelager	-584 309	-74 040
Endring i leverandørgjeld	10 315 310	1 608 266
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-7 704 322	-1 001 568
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	33 383 089	35 338 978
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	1 300	4 778 300
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-32 742 487	-23 331 446
Innbetalinger på lånefordring konsern	0	0
Utbetalinger på andre lånedordringer	-568 620	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer	-3 000 000	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-36 309 807	-18 553 146
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-12 428 074	-10 678 062
Innbetalinger ved opptak av langsiktig gjeld	15 710 046	6 716 666
Utbetalinger gjeld konsernselskaper	0	0
Utbetalinger av utbytte	-3 200 000	-3 200 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	81 972	-7 161 396
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-2 844 746	9 624 436
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved 1.1	56 571 268	46 946 832
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12	53 726 522	56 571 268

Revisors beretning

Til generalforsamlingen i Remiks Miljøpark AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Remiks Miljøpark AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 3 050 045 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 6 600 334. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Remiks Miljøpark AS per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Remiks Miljøpark AS per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

PricewaterhouseCoopers AS, Muségata 1, Postboks 6128, NO-9291 Tromsø

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Revisors beretning

Uavhengig revisors beretning - Remiks Miljøpark AS

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets eller konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende notecopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

(2)

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Tromsø 27. april 2017

PricewaterhouseCoopers AS

John Giæver
Statsautorisert revisor

REMIKS

Telefon kundetorg: 77 60 19 00

Besøksadresse: Ringveien 180

Postadresse: Postboks 2509, 9270 Tromsø

